

**ВТОРА
НАЦИОНАЛНА
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ**

**“ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ
НА ОБРАЗОВАНИЕТО –
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ”**

**С Б О Р Н И К
Д О К Л А Д И**

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ

2024

ИНИЦИАТОРИ:

Национална агенция за оценяване и акредитация
Русенски университет "Ангел Кънчев"

СЪОРГАНИЗАТОРИ:

Министерство на образованието и науката
Българска изследователска и образователна мрежа
Академична общност по компютърни системи и информационни технологии
Национален център за дистанционно обучение
Съюз на учените – клон Русе
Образование и нови технологии ЕООД
Студентски съвет при Русенски университет

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ:

Съпредседатели:

Акад. Христо Белоев
Проф. Стоянка Лазарова
Проф. Румен Трифонов

Членове:

Акад. Петър Кендеров
Проф. Андрей Захариев
Проф. Ваня Стойкова
Проф. Галя Петрова-Киркова
Проф. Галя Христозова
Проф. Георги Тотков
Проф. Диана Антонова
Проф. Мария Нейчева
Проф. Петя Кабакчиева
Проф. Румяна Папанчева
Проф. Румяна Пейчева-Форсайт
Проф. Стоянка Иванова
Проф. Тони Чехларова

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ:

Съпредседатели:

Доц. Мария Фъртунова
Проф. Ангел Смрикаров

Членове:

Доц. Алдениз Рашидов
Доц. Анелия Иванова
Доц. Валентин Атанасов
Проф. Валентина Войноховска
Доц. Драгомир Илиев
Доц. Йордан Калмуков
Доц. Красимира Димитрова
Доц. Павел Стефанов
Д-р Росица Георгиева
Д-р Юксел Алиев

ПЛЕНАРНА СЕСИЯ

ВМЕСТО ВЪВЕДЕНИЕ За някои насоки на европейската политика за дигиталната трансформация на образованието Мария Фъртунова	4
Изкуственият интелект в бизнеса и влиянието му върху трудовия пазар Андрей Захариев	11
Изкуственият интелект в образованието Стоянка Иванова	16
Изкуственият интелект в изкуството Павел Стефанов	21

**ТЕМАТИЧНИ НАПРАВЛЕНИЯ
(СЕКЦИИ)**

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО	31
РАЗВИТИЕ НА ДИСТАНЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ	254
РАЗВИТИЕ НА СМЕСЕНОТО ОБУЧЕНИЕ	304
ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ В ОБРАЗОВАНИЕТО	450

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Относно електронната платформа на НАОА Георги Тотков, Христина Костадинова, Стоян Атанасов	34
Методи за презентирание на учебното съдържание по икономически дисциплини – нагласи на студенти и преподаватели Драгомир Илиев, Жельо Желев, Даниела Илиева	40
Подходи по време на лекция – нагласи на преподаватели и студенти Жельо Желев, Драгомир Илиев, Даниела Илиева	46
Методите за преподаване през погледа на студенти и преподаватели Даниела Илиева, Драгомир Илиев, Жельо Желев	51
Дигиталната трансформация в преподаването по международен бизнес: проблеми и решения Ирена Николова	56
Проблемно-базираният метод: Ключ към мотивацията и иновацията в обучението по информатика Станаила Нейкова-Карагаева, Светлозар Цанков	61
Методически подходи за ефективно преподаване на масиви в обучението по информатика Станаила Нейкова-Карагаева, Светлозар Цанков	67
Приложение на блоковото програмиране за изграждане на ключови дигитални компетентности във втора гимназиална степен Тодорка Глушкова, Ирина Кръстева	73
Приложното блоково-базирано програмиране като иновативен метод за преподаване в основните и средните училища Георги Христов, Пламен Захариев, Нина Бенчева	78
Дигитална трансформация на образователното пространство в обучението по технологии и предприемачество: предизвикателства и перспективи Диана Митова	83
Дигитална трансформация на традиционното обучение Доника Божкова	88
Навигация на промяната: Към постпедагогика в цифровата ера Христо Чукурлиев	95
Традиции и иновации в обучението по <i>Латински език и медицинска терминология</i> Надежда Амуджиева	100
Book Creator – създаване на е-книги чрез AppSmashing като инструмент за повишаване степента на педагогическо познание за правата на детето Багряна Илиева, Невена Шопова	106

Формиране на текстова и дигитална компетентност при студенти филолози Дияна Николова	112
Трансформация на обучението по мениджмънт за целите на Индустрия 4.0 Кирил Радев	117
Дигиталната трансформация в Япония: правителствените инициативи, японските университети и новите специалности Цветомира Иванова	122
Дигиталното кариерно ориентиране като компонент на образованието – дисонанси между уменията на завършващите средно образование и реалните потребности на пазара на труда Иванка Банкова, Дияна Янева, Кремена Андонова, Силвена Йорданова	127
Възможности и предизвикателства в дигитализацията на обучението по социална работа Мария Стойкова	132
Предизвикателства и рискове при управление на дигитална трансформация в академична среда Евгения Ковачева, Христо Цолов, Деян Матев, Добромир Динев	137
Употреба на генератори за (лого)дизайн Надежда Ангелова	142
Дигитална трансформация на традиционното образование Калоян Върляков	148
Специфични особености на маркетинговия микс и дигиталните технологии във фармацевтичния сектор Магдалена Пешева, Иво Куманов, Галина Петрова	153
Миграция към облачна среда Иван Михайлов	160
Дигиталната трансформация в образованието – как и какво да обучаваме, за да бъдем в крак с времето Пламен Петков, Ивайло Митишев	165
Защо ефективното управление на дигитални образователни ресурси е важно за всеки университет? Борис Стойков, Симеон Арнаудов, Мариян Апостолов	170
Дигитална трансформация на традиционното обучение. Преподаване на дисциплината Народно пеене в специалност „Изпълнителско изкуство” в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив Галя Петрова-Киркова	176
Дигитална трансформация на традиционното обучение по физкултура във (висше) училище Калин Кирков	181
Дигитализация и развитие на обучението по биостатистика Антоанета Йорданова, Марин Йорданов	186

Дигитализация на обучението по технологии и предприемачество Любима Кирилова Зонева	191
Нецифровото преобразуване на образованието Лина Йорданова, Антоанета Йорданова, Марин Йорданов	196
Мултимодалният подход при подготовката на учители по Литература след дигиталната трансформация на образованието Галина (Лина) Лечева	202
Българската асоциация на частните училища със стратегическа посока за дигитализация в предучилищното и училищното образование Мария Каменова, Пламен Натов	208
Синергия на образованието и пазара на труда в Казахстан в дигиталната ера - основни области и проблеми Зулфия Аринова, Саида Кайдарова, Светлана Золотарева, Дана Бекниязова, Лязат Тюлюгенова	213
От традиционната към трансформиращата роля на дигиталните технологии в обучението по чужд език Светослав Берчев	218
Дигитални решения в обучението на децата със специални образователни потребности в масовите детски градини и училища Мария Дишкова	223
Дигитализацията и новото поколение в обучението по биология Петя Ангелова, Ангел Иванов	228
Дигиталната трансформация на обучението и приобщаването Латинка Тодоранова	233
The contribution of the digital transformation of education to training personnel for the transition to financial reporting according to IFRS Shakhlo T. Ergasheva	238
Implementation of digital transformation of higher education institutions Kucharov Abror Sabirdjanovich	243

РАЗВИТИЕ НА ДИСТАНЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ

Развитие на ключови компетентности чрез използване на съвременни образователни технологии Красимира Димитрова	255
Важность использования информационных технологий в синхронном и асинхронном преподавании в высших учебных заведениях в условиях эпохи глобализации Эрдолатов Санжарбек Сайпидинович	260
Използване на социалните мрежи във висшето образование Ирина Зиновиева, Галина Кабаджова	265
SWOT анализ при дистанционно обучение за студенти от инженерни специалности Фатме Рашидова	269
Внедрение современных методик и технологий в практику обучения экономическим дисциплинам при дистанционном обучении Байтокова Махабат Аюповна, Исмаилова Наргиза Ризвановна	275
Дистанционното обучение в университетите - основата на практическата информационна база за успешна самореализация на студенти и прекалфикация на специалисти Елена Сергеевна Хозеева, Дмитрий Александрович Конопацкий, Сергей Семенович Карпович, Елизавета Иосифовна Хозеева	280
Потенциал за повишаване на международната конкурентоспособност на обучението на докторанти в УНСС в условията на дигитална трансформация Силвия Трифонова, Антон Праматаров	287
Неизтриваемата бяла дъска – приложение на платформи за интерактивно сътрудничество като инструменти за асинхронно учене Анна Върбанова	298

РАЗВИТИЕ НА СМЕСЕНОТО ОБУЧЕНИЕ

Учебна програма по „STEM роботика“ за формиране на дигитални компетентности в подготовката на студенти по Технологии и предприемачество Василиса Валеова	307
STEM практика за формиране на пространствено виждане при учениците от морските професии Николай Иванов, Георги Михалев	312
Формиране на STEM екипи и тяхната ефективност приложени с модела на обърната класна стая в професионалното образование. Георги Михалев, Николай Иванов, Десислава Гинева	316
Съвместно използване на навигационни и машинни симулатори за повишаване ефективността на обучението Димитър Комитов	321
Интегриране на симулационни системи в процеса на обучение на курсанти – предизвикателства и възможности Даниел Берчев, Стефан Петков	326
Използване на тренажори в изпитните процедури за корабоводители Благовест Белев, Дилян Димитранов	331
Дигитални технологии и кариерно образование Емилия Тошева, Малинка Йорданова	336
Дигитални инструменти в помощ на компетентностно ориентирания подход и проектно-базираното обучение в прогимназиален и гимназиален етап на традиционното образование Светлана Начева	342
Геймификация във висшето образование – ползи, предизвикателства и перспективи Борис Банков, Силвия Парушева, Гергана Касабова	347
Интегриране на дигиталната трансформация в защитата на авторското права при създаването на цифрови художествени произведения Свилен Недялков Стерев	352
Виртуалната реалност в помощ на обучението и тренирането на умения при надзиратели Наташа Ангелова, Емелина Заимова-Цанева, Ива Димитрова, Ивайло Йорданов	358
Оптимизиране съдържателната подготовка на студенти бъдещи учители по информационни технологии в раздел „Създаване и обработка на графично изображение“ Мима Трифонова	363

Специалните ефекти и виртуалната реалност като част от образованието по драматургия Красимира Иванова	368
Ролята на играта при развитие на функционална грамотност за повишаване готовността за училище Димона Янева	373
Технологичен модел на обучение от смесен тип на студенти от педагогически специалности Лъчезар Лазаров, Стоянка Лазарова	378
Микро-квалификациите - необходимото ново допълнение към традиционното висше образование Цветелина Цветкова	383
Смесеното обучение във висшето образование – съвременно решение за оптимизиране на университетската работа Николай Цанев	388
Овластяване на чужд език извън езикова среда с използване на хипермедийни инструменти Ирена Петрова	393
Смесено обучение на студенти - бъдещи учители по физическо възпитание и спорт Антоанета Момчилова	398
Дигиталните технологии в помощ на децата със СОП Валери Йорданов	404
Дигитална интеграция на студенти със специални образователни потребности – проблеми и предизвикателства Ана Попова	410
Използване на облачни технологии за създаване на позитивна образователна среда и мотивация за учене в начална училищна възраст – образователна институция - семейство-ученик Дияна Андонова	416
Влияние на интерактивните методи и подходи върху училището като общност Александра Станева	422
Приложение на платформата Lecturio за самоподготовка и контрол на знанията на студенти в Медицински Университет-Плевен Пенчо Тончев, Сергей Илиев, Кирил Статев, Добромир Димитров	426
Иновативна здравнообразователна програма спасява живот – мозъчен инсулт Росен Калпачки, Елица Хадживълчева, Добринка Калпачка	431
Дигитални снимки на хистологични микроскопски препарати внедрени във виртуална платформа за нуждите на медицинското образование	435

ВТОРА НАЦИОНАЛНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ
ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО –
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ

Здравка Харизанова, Ферихан Попова, Стоян Новаков, Ивета Коева, Надя Пенкова, Пепа Атанасова	
Използване на смартфон приложение за обучение на специалисти по здравни грижи Татяна Итова, Деспина Георгиева, Даниела Лютакова, Иваничка Сербезова	440
Как да мотивираме чуждестранните студенти в обучението по химия в медицински университет? Николай Тошев, Светлана Георгиева, Йорданка Узунова	445

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ В ОБРАЗОВАНИЕТО

Правен режим на използването на изкуствения интелект в образователния процес Елица Куманова, Стела Даскалова	452
Етичната компетентност – акцент в професионалния профил на преподавателя, използващ изкуствен интелект Диана Железова-Миндизова,	457
Етични аспекти в приложението на изкуствен интелект в обучението Теодора Данева	462
Изкуственият интелект в българското образование: преглед на актуалните политики и предизвикателства Калина Никифорова-Илиева, Цветозар Георгиев	467
Съпоставителен анализ между автентични материали и еквиваленти, генерирани от система с изкуствен интелект Евгени Станчев	471
Роля на изкуствения интелект в дигиталната трансформация на креативните индустрии Здравко Саралиев, Диана Антонова	476
Приложение на изкуствен интелект и изкуствени невронни мрежи в ГИС Тамара Илиева, Стоянка Иванова	481
Стратегически цели при оценяване на практически умение на студенти чрез използване на изкуствен интелект Красимира Узунова	486
Изкуственият интелект във висшето образование - нови предизвикателства Костадин Марков	490
Изкуственият интелект и персонализиране на обучението Ивайло Старибратов, Тодорка Глушкова	496
Използване на инструменти с изкуствен интелект в Moodle Мария Горгорова, Силвия Гафтанджиева, Станка Хаджиколева	502
Приложение на иновативни технологии за ефективна и качествена реализация на научни разработки Наталия Александрова, Мартин Берданков	507
Приложение на изкуствения интелект при подготовката на студентите за педагогическата им практика като учители по Технологии и предприемачество Нели Димитрова, Десислава Гинева	512
Приложение на изкуствения интелект в STEAM обучението Даниела Кожухарова, Михаил Кожухаров	517

Пример за използването на чатбот с изкуствен интелект в училищен проект „Междупредметие“ Мариела Станчева, Ценка Кучева, Александър Заралиев, Яна Кадреева, Вяра Николова	522
Дигитална трансформация на училищното управление чрез използването на инструментите на изкуствения интелект Деан Василев	527
Възможностите на ChatGPT за генериране на тестове Андриан Минчев, Надежда Ангелова, Габриела Кирякова, Ваня Стойкова	532
Генериране на тестови въпроси с множествен избор върху зададен текст от голям езиков модел-система Lecturio и примери за локално и онлайн приложение с модели BGGPT и Мистрал2 Пенчо Тончев, Сергей Илиев, Кирил Статев, Добромир Димитров	538
Използване на изкуствения интелект в спорта и физическото възпитание Искра Илиева	543
Създаване на STEAM проекти с помощта на изкуствен интелект Дениз Хаджиева	550
Трансформиращото въздействие на AI в спорта и физическата активност Искра Илиева	555
Генеративен изкуствен интелект и обучителни ефекти за дигиталните лекари Ивелина Симеонова, Диана Антонова	563
Приложение на изкуствения интелект при дигитализиране процеса на скринингови изследвания – Обзор Калоян Върляков	572
Приложение на изкуствен интелект при определяне на качествата на художествени произведения Надежда Ангелова	577
Изкуственият Интелект – Настояще или Бъдеще? Виктория Гургуриева	582